

vážným chováním žalobkyně, která podle zjištění nižších soudů vběhla bezprostředně před přijíždějícím vozem do jeho jízdní dráhy, takže ji řidič vozu ani snad neviděl, a za stavu věci bylo úplně nemožno zabránit úrazu. Okolnost, že žalobkyni bylo v době úrazu teprve osm let, ji neomlouvá, neboť, překročivši sedmý rok svého věku, nebyla již dítětem ve smyslu § 21 obč. zák. a lze proto na ní právem požadovati, by, překračujíc koleje, vynaložila potřebnou píli a pozornost, to tím více, ježto podle zjištění nižších soudů jde o děvče bystré, jinak opatrné a nikoliv zamyšlené, jež se s dobrým prospěchem učí. Ustanovení § 1308 obč. zák., jež se po třetí dílčí novele vztahuje nejen na děti, nýbrž vůbec na osoby nedospělé, nelze na tento případ užítí, neboť § 1308 a naň navazující § 1309 obč. zák. předpokládají, že nedospělá osoba poškodí někoho třetího, kdežto v tomto případě nedospělá žalobkyně poškodila sebe samu. V tomto případě platí ustanovení § 1304 obč. zák. o spolu-zavinění poškozeného, jež podle stálého rozhodování (srv. úř. sb. n. s. víd. čís. 1086, kniha jud. 185 a sb. n. s. čís. 2014) lze vyloučiti jen u osob nepřičetných, k nimž však nelze čítati osoby starší sedmi let. Žalobkyně nese tudíž škodu, ježto se poměr nedá určití, rovným dílem se žalovanou. Žalobní nárok jest co do důvodů polovicí po právu a proto jest dovolání s hlediska dovolacího důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s. částečně odůvodněno. S tohoto právního hlediska není potřebí, zabývati se výtkami dovolání s hlediska čís. 2 a 3 § 503 c. ř. s., ježto se vesměs týkají zjištění s uvedeného hlediska nerozhodných. Dovolací soud nemohl ovšem rozhodnouti ve věci samé, poněvadž se nižší soudy se svého stanoviska dosud nezabývaly výší žalobního nároku. Nezbylo proto, než zrušiti oba rozsudky nižších soudů a vrátiti věc soudu prvé stolice, by o ní znovu jednal a rozhodl.

Čís. 7459.

Dávka z majetku a přírůstku na majetku (zákon ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n.).

Pokud nelze spatřovati poškození nabyvatele nemovitosti v nesprávném sdělení třetí osoby o tom, že jest dávka z majetku zaplacená.

Uplatňovati práva z § 61 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n. přísluší jen státu a nepřechází právo to na jiné osoby. Otázku, zda nastal případ ručení podle § 61 zák., nepřisluší řešiti soudům. Původní dlužník nenabývá zaplacením dávky postižního práva proti ručiteli, aniž věcný ručitel (§ 62 zák.) zaplacením dávky proti osobnímu ručiteli (§ 61 zák.).

(Rozh. ze dne 29. října 1927, Rv I 1689/26.)

Žalobci domáhali se na žalovaném, by jim anebo bernímu úřadu v Ch. zaplatil 14.000 Kč. Žalobní nárok opírali 1. o to, že byli, kupující dům od Jany W-ové a Karla G-a, uvedeni v omyl prohlášením žalovaného, že jest dávka z majetku zaplacená, čímž prý jim žalobce způ-

sobil škodu ve výši dávky vypadající na koupený dům (14.000 Kč), 2. o to, že žalovaný byl obohacen darováním výtěžku z domu žalobci koupeného, čímž prý jest odůvodněno ručení žalovaného za dávku z majetku Jany W-ové podle § 61 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Co se týče právního posouzení sporu, nelze přisvědčiti prvnímu soudu v tom směru, že proto nemůže u žalovaného přijíti v úvahu povinnost k náhradě škody z důvodu uvedení v omyl, že při svém v omyl uvádějícím projevu nebyl k žalobcům smluvní stranou. Ustanovení §§ 871 a 875 obč. zák. nepřichází zde vůbec v úvahu, poněvadž žalobci neuplatňují právní důsledky z uvedení v omyl vzhledem ke smlouvě, zejména nenapadají platnost smlouvy pro uvedení v omyl. Žaloba opírá se naopak o ustanovení 30. hlavy obč. zák., zvláště o ustanovení § 1295 obč. zák., podle něhož každý jest oprávněn žádati na škůdci náhradu škody, kterou mu způsobil zaviněním, nechť škoda byla způsobena přestoupením smluvní povinnosti, nebo beze vztahu ke smlouvě. Právě tak mylnou jest námitka žalovaného, že jeho ručení pouze tehdy by mohlo přijíti v úvahu, kdyby byl vědomě proti lepšímu vědění vyvolal omyl o zapravení majetkové dávky u žalobců. Neboť ustanovení § 1295 obč. zák. nevztahuje se i na případ podvodu ve vlastním slova smyslu, ale vztahuje se i na poškození přivodění pouhým nedopatřením, tedy opomenutí nutné pozornosti (nedbalost). Odvolací soud nesdílí pojetí prvního soudu, že žalobci neutrpěli nebo netrpí škody proto, že ještě nezaplatili dávku z majetku. Neboť, ana Jana W-ová zemřela, nezanechavši jmění, z něhož by dávka mohla býti zapravena, má přejímatelka nemovitosti podle § 61 zákona zaplatiti majetkovou dávku, která berním úřadem byla vyměřena na 9.941 Kč, a jelikož si berní úřad proto zajistil na držečnosti žalobců ve vložce č. 516 pozemkové knihy záruční hypoteku v nejvyšší částce 14.000 Kč, doznala tato držečnost zmenšení hodnoty v této výši. Penízem 9.941 Kč jsou takto žalobci majetkoprávně již nyní poškozeni. Okolnost, že platební rozkaz o dávce ještě není v právní moci, mohla by míti pouze za následek, že mohla by žalovanému náhrada 9.941 Kč býti uložena nikoli do 14 dnů, nýbrž pouze podle předpisu § 55 čís. 6 odst. (2) zákona. Nicméně napadený rozsudek není pochybeným. Žalobci opírali svůj nárok proti žalovanému jednak o to, že je uvedl v omyl svým tvrzením o sobě nepravdivým, že nejsou zde daňové nebo dávkové nedoplatky, čímž trpí škodu ve výši majetkové dávky, tedy penízem 9.941 Kč — dále však také o ustanovení § 61 čís. 3 cit. zák. o dávce z majetku a přírůstku na majetku. Nárok není však v žádném směru odůvodněn. Žalovaný mohl by pro nesprávné sdělení pouze tehdy býti vzat v zodpovědnost, kdyby jeho sdělení bylo bývalo pro žalobce přesvědčující a proto také rozhodující, že nic nepodnikli, by na jisto postavili svá práva nebo provedli úkony zajišťovací, neboť pouze tehdy bylo by v omyl uvádějící tvrzení žalovaného ve příčinné souvislosti se škodou žalobců, což jest předpokladem každé žaloby o náhradu škody. Že však tvrzení žalovaného nemělo oné vlastnosti a nebylo s to,

by působilo na rozhodnutí žalobce, dokazuje okolnost, že se přes ujištění žalovaného Dr. S. podvolil dotázati se berní správy, pokud se týče, že první žalobce vzal to sám na sebe dotázati se, a také skutečně se dotázal, byť i na nepřislušném místě, dále, že do odstavce IV. kupní smlouvy bylo pojata výslovné ustanovení o dávce, podle něhož kupující (žalobci) nepřejímají povinnosti ohledně zaplacení dávky, ustanovení, jež by bylo zcela zbytečným, kdyby výrok žalovaného byl u žalobců vyvolal přesvědčení určující jich další chování, že majetková dávka nemůže již přijíti v úvahu. Posouzení žalobců nelze proto vyvozovati ani z výroku žalovaného, neboť přes onen výrok ujasnili si žalobci ve smlouvě otázku zaplacení dávky a zachovali si své právo proti prodávce. Škoda žalobců byla způsobena tím, že opomenuli přes odst. IV. kupní smlouvy v pravý čas, pokud Jana W-ová ještě měla jmění, uplatňovati svá práva a zajistiti se ohledně nezaplacení dávky z majetku. Žalobní nárok není odůvodněn ani podle § 61 zákona o dávce z majetku, Neboť toto zákonné ustanovení zmocňuje sice berní úřady, by vymáhaly zaplacení dávky na tam uvedených majetkových objektech a na tam zmíněných osobách, nedává však žalobcům právo nastupovati na tyto majetkové objekty k zaplacení náhradního nároku uplatňovaného z důvodu způsobené škody, pokud tato škoda nemůže býti vyvozována z příčinného zavinění dočasného držitele tohoto majetkového objektu. Věcné ručení určené podle § 61 zákona o dávce z majetku vztahuje se právě jen na dobytí dávky.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Pokud žalobci opírají žalobní nárok o to, že utrpěli škodu ve výši dávky z majetku následkem omylu vyvolaného u nich vyjádřením žalovaného, že dávka z majetku jest zaplacená, jest otázku tuto posuzovati, jak správně vystihl odvolací soud shodně s názorem žalobců podle ustanovení § 1293 a násl. obč. zák. Jednou z nejpodstatnějších podmínek nároku žalobců by bylo, by mezi jednáním žalovaného a škodou byla příčinná souvislost. Tomu by tak bylo, kdyby bylo prokázáno, že žalobci tomuto vyjádření žalovaného, o sobě nepravdivému, uvěřili a jen následkem toho vešli v kupní smlouvu s Janou W-ovou a Karlem G-em. Odvolací soud vyloučil však výslovně příčinou souvislost, dospěv k názoru, že žalobci nepovažovali vyjádření žalovaného pro ně za přesvědčující a rozhodující, an se Dr. Sch. podvolil přes ujištění žalovaného dotázati se berní správy a první žalobce vzal to na sebe sám se dotázati a také skutečně se dotázal, a dále, že do kupní smlouvy byl pojat odstavec IV. o tom, že žalobci nepřejímají povinnosti ohledně zaplacení dávky z majetku. Pokud se týče skutkového podkladu pro úsudek odvolacího soudu o příčinné souvislosti, jde o otázku skutkovou, která nepodléhá podle § 498 a 513 c. ř. s. přezkumu dovolacího soudu. Pokud jde o úsudek sám, jest to ovšem otázka právní, kterou lze napadati důvodem § 503 čis. 4 c. ř. s. Avšak nelze říci, že ji odvolací

soud řešil nesprávně, naopak jest s ním úplně souhlasiti, nehledíc ani k tomu, že žalobci v dovolání přímo ani nenapadají jako nesprávný názor odvolacího soudu o tom, že tu není příčinné souvislosti. Pokud žalobci napadají názor odvolacího soudu v tom směru, že »škoda žalobců byla způsobeno tím, že opomenuli v pravý čas, pokud Jana W-ová měla ještě jmění, zajistiti se ohledně nezaplacené dávky z majetku«, netřeba se výtkou jakož i úvahou, kterou dovolatelé na ni navazují, zabývati, ježto nejde ve sporu o otázku, zda si žalobci sami zavinili škodu, nýbrž, zda jim ji zavinil žalovaný. Žalobci nemohou, jak správně uvádí odvolací soud, hledati právní důvod pro svůj nárok ani v § 61 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n. Uplatňovati práva z § 61 zákona přísluší jen státu a nepřechází práva ta na jiné osoby. Vysvítá to zřejmě z obsahu prováděcího nařízení ze dne 27. července 1920, čís. 463 sb. z. a n. Podle prováděcího nařízení k § 61 čís. 1 až 3 vytčené berní správy (finanční ředitelství) v patrnosti ve zvláštních záznamech, které zašlou po uplynutí určité lhůty berním úřadům ku zjištění, zda nutno podle účtů poplatníků ručení uplatniti. Ručení stanoví se v cestě správního řízení zvláštním upozorněním a uplatní se zvláštní výzvou. Otázku, zda nastal případ ručení podle § 61 uv. zák. nepřísluší tudíž řešiti soudům. Předpisy zákona (§§ 60 až 62 zák. čís. 309/20 sb. z. a n.) rozeznávají původního hlavního dlužníka od pouhého obyčejného ručitele arozeznávají ručení osobní a věcné. Toto ručení jest podle prováděcího nařízení čís. 463/20 sb. z. a n. pouhým ručením subsidiárním, nastává teprve tehdy, když poplatník (§§ 7 a 54 uv. zák.) povinnosti platební nedostál. (Rozhodnutí čís. 3776 sb. n. s.) V zákoně není však vysloveno, že dlužník původní zaplacením dávky nabývá postižního nároku proti ručiteli ani, že věcný ručitel (§ 62 zákona) nabývá nároku toho zaplacením dávky proti ručiteli osobnímu (§ 61 uvedeného zákona). Tvrdí-li tedy žalobci v dovolání, že jim zaplacením dávky z majetku vzniká postižní nárok proti žalovanému, nemá názor ten opory v zákoně čís. 309/1920 sb. z. a n. Že by žalobcům vznikl proti žalovanému postižní nárok v případě, že by zaplatil dávku z majetku, ve smyslu občanského zákona, nebylo ve sporu vůbec tvrzeno. Nemohou-li žalobci odvozovati svůj nárok z § 61 uvedeného zákona, nebylo také zapotřebí zjišťovati okolnosti, jež uvádějí pod dovolacím důvodem § 503 čís. 2 c. ř. s.

Čís. 7460.

Příslušel-li dvěma oprávněným výměnek takového způsobu, že nejen podle povahy věci, nýbrž i podle úmyslu smlouvy mohl býti požadován jen oběma oprávněnými k ruce společné a nerozdílné, nemůže se žádný z oprávněných o sobě domáhati plnění výměnku zvláštní žalobou, a to ani v tom případě, kdyby se domáhal placení reluta za výměnek.

(Rozh. ze dne 29. října 1927, Rv I 648/27.)